

**KÜBERNEETIKA
INSTITUUT**

1 / 97

**I
N
F
O
L
E
W
T**

LUGUPEETUD KÜBERNEETIKUD !

Aastaid tagasi oli Küberneetika Instituudi siseelus olulisel kohal kord kvartalis ilmunud laualeht, mida loeti ja armastati kui mitte liiga tõsist ja kroonulikku lugemismaterjali instituudi elust ning tegemistest. Teadlaste töö nõuab keskendumist, mõnikord ka iseendasse kapseldumist, et välja arendada pooleliolev idee või lõpetada eksperiment. Teatud kaugenemine igapäevaelust on seejuures paratamatu. Samal ajal kui läbikäimine oma kitsama eriala kolleegidega välismaal on võib-olla väga tihe ning viljakas, unustame mõnikord oma lähemad naabrid, aja jooksul võib aga kaduda teadmine, mida tehakse instituudi teistes osakondades. Nii vajamegi traditsioone, mis meid igapäevaselt koos hoiavad ja aitavad end tunda ühtse kollektiivina. Omaaegne laualehe regulaarne ilmumine oli kindlasti üks sellistest inimesi liitvatest teguritest.

Oma väljaande toimetamine on päris raske ülesanne, seepärast kadus pikka aega kestnud traditsioon viimase toimetaja Kaja Prügi lahkumisega instituudist. Ju olid ka vahepealsed aastad kas liiga stabiilsed või on meil olnud nii palju tegemist väljaspool vahetut töökeskkonda aset leidnud ühiskondlike muutustega, et vajadusest oma siseväljaande järele pole palju isegi räägitud. Viimase paari aasta reformid ning sellega kaasnenud muutused meie suhtes on aga tekitanud "infonälja". Mis siis instituudiga õieti toimub, on täna pea kõige sagedamini esitatav küsimus.

Soovin, et käesolevaga taas ilmuma hakkav Infoleht oleks foorumiks kõigile, kes tahavad avaldada oma seisukohti Küberneetika Instituudi arendamise teemadel, ning ühtlasi aitaks vahendada reformidega seotud teavet.

Infolehe esimene number sisaldab artikleid instituudi võimalike arengute teemadel ja kroonikat ning kirjeldab administratsioonis toimunud ja toimuvaid muudatusi. Sooviks, et edaspidi hakkaks kindlasti ilmuma ka populaarteadusliku kallakuga kirjutisi meie osakondades tehtavatest huvitavatest uuringutest. Enda tutvustamiseks võiks ruumi anda ka meiega ühe katuse all olevatele firmadele.

Olles mõeldud peamiselt kollektiivisiseseks kasutamiseks, ilmub Infoleht paberil paljundatud lauolehena, sellele lisaks peaks Küberneetika Instituudi Infoleht olema kas osaliselt või tervikuna kättesaadav instituudi Interneti koduleheküljelt.

Soovin lugejatele huvitavat lugemismaterjali ning Infolehe toimetajale jõudu tema tänuväärseis töös!

Jaan Penjam

KÜBERNEETIKA INSTITUUDI PERSPEKTIIVID TEHNIKAÜLIKOOLI KOOSSEISUS

Kui kellelegi tundub käesolev ülevaade olukorrast meie instituudi reorganiseerimisel liialt propagandistlik, siis tegelikult selline ongi minu taotlus. Oleme juba küllalt kaua olnud kõhklevas-kahtlevas olekus, teadmata täpselt, mida teha ning kuidas korraldada oma edasist elu. Tahan kalleid kolleege õhutada julgemalt tulevikku vaatama ning uues olukorras veelgi sihikindlamalt töötama kui seni. Eesti on väike riik, kus loodusrikkusi pole eriti palju, meie rikkus on meie inimesed ning eriti intelligents, kelle otsustavusest ning teadmistest sõltub kokkuvõttes Eesti riigi saatus. Teadus on teiste kultuurivaldkondade hulgas see, mille läbilöögivõime määrab, kas suudame maailmas püsima jääda või keegi peab jälle kunagi hiljem tõdema, et Eesti riigi iseseisvus oli mingi juhuslik fluktuatsioon ajaloos, mis kestis lühikest aega, kuni leidis oma loomuliku lõpu. On halb, kui rahva teadlikum osa on oma ideedes ja vaadetes ebakindel.

Eesti rahvas on nii väike, et siin ei saa kuidagi jääda tähelepanuta ega ei-kellegi-omaks ka selline suhteliselt väike inimeste ühendus, nagu seda on Küberneetika Instituut. Ka see üksus on osa riigist, mis peaks kindlalt ja eesmärgiteadlikult tegutsema.

1. augustil sai formaalselt teoks kardetud-oodatud Küberneetika Instituudi jagunemine. Sellel päeval alustas iseseisva institutsioonina tööd Küberneetika AS, mis loodi meie instituudi infotehnoloogia ja infosüsteemide osakondade, EKTA ning endise TA Varustuskontori baasil. Selle tänaseks teadaoleva fakti taustal on jäänud ehk varju asjaolu, et paar nädalat hiljem, 15. augustil lahkus instituudi koosseisust ka andmesideosakond. Selle osakonna eesmärgiks oli välja ehitada piirivalve, tolli- ja politseiameti ühine andmesidevõrk. Kuna see eesmärk on suures osas saavutatud ning ees seisab juba ehitatud võrgu hooldamine ning modifitseerimine, peeti otstarbekaks liita andmesideosakond Riigiarvutuskeskusega. See on igati mõistlik otsus, kuna vastasel korral pidanuks KüBI või Küberneetika AS hooldama üle riigi laialipillatud seadmeid ning sideliine, mis pole õigupoolest instituudi omand ning mis täidavad riiklike ametkondade ülesandeid. On igati loomulik koondada sellised allüksused valitsuse vahetusse alluvusse ning mitte koormata nendega teadus-arendusasutuste infrastruktuuri.

Küberneetika Instituudi 37-aastase ajaloo jooksul on olnud mitmeid osakondade ümberkorraldusi, meie instituudiga on liitunud eri asutusi. Aga instituudi baasil on tekkinud ka mitmeid uusi üksusi nagu näiteks meie üleaedsed - Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut ja EKTA. On täiesti loomulik, et tegutsemist takistavat organisatsioonilist vormi tuleb muuta. Just see asjaolu, et riigiasutusele seadusega pandud piirangud ei luba korraldada edukat arendustegevust, ajendasid peamiselt selles vallas edukaid osakondi Instituudist lahku lööma. Küllap oli siinkohal oluliseks tingimuseks eraõigusliku asutuse tunduvalt paremad võimalused laenude võtmiseks ning sellel teel ka tegutsemiseks algkapitali saamiseks. Eks ole ka instituudi varasemate jagunemiste põhjused olnud vähemal või rohkemal määral majanduslikku laadi, seepärast ei olegi ehk käesolev muudatus instituudi elus eriti iseäralik. Ometi näib, et inimesed on just käimasolevast reformist rohkem häiritud kui varasematel kordadel.

Arvan, et siin on kaks põhjust. Esiteks, praeguse jagunemise korral toimub ka meie oma maja jaotamine kahe omaniku vahel. See on maja, mille just Küberneetika Instituudi jaoks ehitasiid üles direktor Hillar Aben ja tema meeskond. See maja on olnud Küberneetika Instituudi edukuse ja kindluse sümbol. Inimesed on aastatega selle majaga tihedalt kokku kasvanud. Instituudis kaua töötanud inimestel on tekkinud omanikuhool ja armastus selle majadekompleksi vastu. Selline omanikuks olemine pole juriidilises mõttes omanikuks olemine, see on midagi sarnast sellega, nagu me kõik tunneme end olevat Eestimaa omanikud. Igal juhul riivavad selle "omandiga" tehtavad muudatused meist paljude tundeid. Lisaks on maja mitmed kommunikatsioonid ehitatud selliselt, et

mingi piiri ajamine kahe omaniku vahel on lausa võimatu või mõistusevastaselt kulukas. Ja muidugi tekivad inimeste vahel ka arusaamatused olmepinnal - see, mis varem oli meie kõigi ühine, kuulub nüüd alates teatud päevast kellelegi teisele. On igati loomulik, et sellised raskused sünnitavad inimestes kahtlusi: kas kõigel sellel on ikka mõtet, kas tööd poleks saanud korraldada teisiti?

Teine, võib-olla veelgi enam häiriv asjaolu on järelejääva Küberneetika Instituudi edasise staatuse ebaselgus. Tehnikaülikooliga liitumisest on räägitud palju, kuid selgeid märke sellest, kunas ning millisel kujul ühinemine aset leiab, pole keegi välja öelnud. Segadust tekitavad veelgi aeg-ajalt tekkivad jutud, et veel pole hilja valida mõni teine tee ...

Tõepoolest, formaalselt võttes, võidaksegi määratleda meie staatus päris mitmel erineval moel. Me võiksime jääda haridusministeeriumi juures asuvaks riigiasutuseks nagu praegu, Tehnikaülikooli asutuseks, ühineda mõne muu ülikooli või avalik-õigusliku teadusasutusega või - miks ka mitte - moodustada oma aktsiaseltsi. Paraku tegelikkuses pole valikuvõimalusi siiski palju, sest just meie praeguse staatuse - riiklik teadusasutus - tõttu ei ole meil endil eriti suurt valikuvabadust.

Haridusministeerium on põhimõtteliselt seisukohal, et endised Teaduste Akadeemia instituudid, sealhulgas ka meie instituut, peaksid enamikus ühinema ülikoolidega. Täna kehtiv teadus- ja arendustegevuse seadus ei anna kuigivõrd võimalusi meil endil selles protsessis kaasa rääkida ning seepärast on meie ühinemine Tehnikaülikooliga praegu ainus reaalne tulevikuväljavaade.

Ka kõige viimasel ajal on arutatud teisigi alternatiivsed variante, millest oleks ehk (vähemasti teoreetiliselt) realiseeritav võimalus moodustada instituudi baasil tütarettevõtte Küberneetika AS juures. Seadus seda põhimõtteliselt ei välista, küll aga tuleks selleks saavutada haridusministeeriumi ning valitsuse poliitiline tahe asju uuesti ümber korraldada. Esialgsed läbirääkimised lubavad aga oletada, et sellele taotlusele tekiks tugev vastasseis, mille kaugemaid tulemusi on üsna raske ette ennustada, sest teadustegevuse finantseerimise võti jääb ka edaspidi haridusministeeriumi kätte, eriti mis puudutab fundamentaaluringuid.

Asjal on loomulikult ka moraalne külg. Lõppude lõpuks ei tulene ju meie poliitikute kava liita teadusinstituudid ülikoolidega mitte ainult soovist raha kokku hoida - seda ei juhtu realsuses nagunii, sest inimesed tahavad saada palka sõltumata sellest, kelle alluvuses nad töötavad -, vaid soovist ülikoolide teadustaset tõsta. Ei saa mingil juhul eitada sellise plaani riiklikku tähtsust, iseasi kuidas neid kavasad on seni propageeritud ning ellu viidud. Vahest on mõne aasta tagused Teaduste Akadeemia aadressil tehtud räiged avaldused veel praegugi põhjuseks, miks instituutide paljud nimekad teadlased on ülikoolidega liitumise suhtes skeptilised. Küberneetika Instituudi inimesi teeb ettevaatlikuks ka meie matemaatika sektori inimeste suhteliselt ebaõnnestunult toimunud üleviimine Tehnikaülikooli mõned aastad tagasi.

Kui hinnata olukorda ülikooli poolt vaadatuna, siis optimismiks annab alust viimastel aastatel noorte seas tõusnud huvi kõrgkooli vastu. Samal ajal on õppejõudude keskmine vanus küllalt kõrge, ligikaudu 15 aastat kõrgem näiteks Küberneetika Instituudi koosseisu keskmisest vanusest. Sellest tulenevalt on probleeme ka õppetöö tänapäevastamisega, vajadus oleks õpetust internatsionaliseerida, kaasata välismaa õppejõude ning süvendada koostööd maailma juhtivate ülikoolidega. Mitmete Ida-Euroopale suunatud abiprogrammide raames ongi meile tulnud aeg-ajalt külalislektoreid ning korraldatud meie personali ja üliõpilaste õpet või stažeerimist välismaal. Kõik see on küll positiivne, kuid kaugeltki mitte piisav. Edasise koostöö tarbeks oleks vaja tihedamaid personaalseid kontakte, need tekivad aga mitte õppetöö, vaid teaduslike kontaktide pinnal. Enamasti on meile saabuva külalisõppejõu esmaseks motivatsiooniks huvitav teadustöö, muuhulgas ollakse ka lahkesti nõus läbi viima mingit intensiivkursust. Nii et kui me defineerime oma ülikooli missiooni kui meie noorsoole heatasemelise kõrghariduse andmise - kindlasti just sellisena tunnistab ülikooli enamik eestlasi -, siis sellesama kõrge taseme saavutamiseks õppetöös ei pääse ülikool kuhugi ka teadustöö taseme tõstmisest.

Ülikool on teinud iseseisvusaastate jooksul palju pingutusi teadustöö tõhustamiseks. Sel eesmärgil on ette võetud hulk struktuurseid ümberkorraldusi, kuid nõukogudeaegsed harjumused on visad taanduma ning seepärast ei ole tulemused veel kaugeltki soovitava tasemel. Tegelikult on käimasolev uurimisinstituutide liitumine ülikoolide jaoks šanss korraldada ümber oma teadustöö ning koos sellega tõsta ülikoolides tehtava teadustöö mainet.

Vaadates instituudi poolelt, pole kaugeltki ükskõik, kuidas ning millistel tingimustel liitumine aset leiab. Kindlasti tuleks siin lähtuda printsiibist muuta nii palju kui vaja ja nii vähe kui võimalik. Edukalt funktsioneerivaid kooslusi ning teaduskorralduse organisatsiooni ei ole otstarbekas lõhkuda. Igasugused ümberkorraldused teaduse juhtimise struktuuris pärsivad lühemaks või pikemaks ajaks loovust ning uue struktuuri loomine on ka väga kulukas. Seepärast, kui pole kindel, et ümberkorraldustega kaasneva mõnaperioodi järel tuleb teadustöös suur edasimineki, ei maksa uisapäisa tormata funktsioneerivat organisatsiooni lammutama.

Meie instituudi inimesi kohutab Tehnikaülikooliga ühinemisel just teatud ringkondades ennustatav ja õhutatav instituudi tükeldamise ning ülikooli struktuuris "lahustamise" idee. See aitaks muidugi teaduskondadel täita vakantseid õppejõukohti ning võib-olla paariks aastaks pikendada ka publikatsioonide nimekirju õppetoolide ja teaduskondade aastaaruannetes. Samal ajal on suur oht, et kui õppetöö sisuline korraldus ei muutu, taandub vahepealne teadusalane elavnemine sinnasamasse, kus ta oli varem, ja kahjuks ei ole üldse kindel, kas meie spetsialistid suudavad teha parematasemelist õppetööd kui ülikooli praegune õppejõudude kaader. Ilmselt ei suudagi, sest puudub vastav kogemus.

Kuidas siis võiks ühinemine välja näha? Tundub, et otstarbekas on moodustada ühinevad instituudid Tehnikaülikooli koosseisus põhimõtteliselt iseseisvatena. Avalik-õigusliku ülikoolina on TTÜ-l selline võimalus olemas - moodustada enda alluvuses näiteks asutus Küberneetika Instituut, mille õigused on enam-vähem samad kui mis tahes teisel juriidilisel isikul. Võrreldes varasemaga tähendaks see, et siis juba enam mitte riigiasutusena puuduks meie pitsatil riigivapi kujutist ning oma baasfinantseerimise riigieelarvest saaksime Tehnikaülikoolile antava toetuse kaudu. Meile jääks tööandja õigus, samuti vastutaksime ise oma sisemise struktuuri ja töökorralduse eest. Säilitaksime ka õiguse sõlmida ise lepinguid ning hankida otse endale lisavahendeid. Teatud maksed ülikooli üldkuludesse tuleb meil siis muidugi kanda, kuid kui suured just, selles peaks päris täpselt kokku leppima.

Üksikteaduri seisukohalt ei peaks seega praegusega võrreldes justkui eriti muutuma - umbes sellistes suhetes, nagu olime varem Teaduste Akadeemia ning nüüd haridusministeeriumiga, oleksime ka Tehnikaülikooliga. Oluline on ka see, et me poleks ainus omataoline allasutus Tehnikaülikoolis, sest samadel tingimustel taotlevad ülikooliga ühinemist Eesti Majandusinstituut, Keemia Instituut, Geoloogia Instituut ja võib-olla veel mõned teisedki. See tähendab, et Tehnikaülikooli all tekib midagi teaduste akadeemia laadset tema vanas mõttes. Kõigi selliste instituutide probleemid on üsna sarnased ning seepärast oleks otse loomulik, et nad koordineeriks omavahel tegevust. Ei tea, kas see viiks just Teaduste Akadeemia Presiidiumi laadse koordineeriva keskorgani loomiseni mingil kujul, aga kindlasti võib ennustada teatava instituutidevahelise assotsiatsiooni teket.

Hetkeks võib veel kord fantaseerida teemal, milline oleks võinud olla teadusinstituutide areng, kui poleks toimunud kõnealust teaduskorralduse reformi. Arvatavasti oleksid Eesti tingimused viinud varem või hiljem akadeemia ja ülikoolide vaheliste sidemete tugevnemiseni. Kindlasti oleks edasi arendatud juba tekkima hakanud ühisstruktuure, nagu ühisõppetoolid, ühised õppe- ja teaduskeskused jms. Arvatavasti oleks otstarbekas püüdnud jätkata just seda liiki suhteid Tehnikaülikooli teaduskondade ning uurimisinstituutide-asutuste vahel. Millises vormis just, seda on raske praegu ette ennustada ning küllap pole koostöövorme ka väga vaja ette kirjutama hakata, küllap optimaalne elurütm kujuneb aja jooksul iseenesest.

Kirjeldatud stsenaarium on praeguste ühinemisläbirääkimiste aluseks ning mul on heameel, et ülikooli juhtkond seda aktsepteerib. Kokkuvõttes ei kaota me oma olulisi õigusi, ka varem määras meie baaseelarve väline institutsioon, samuti polnud me varemgi majavaldajad. Teataval määral peab muretsema sellepärast, et kui instituudi rahad hakkavad liikuma Tehnikaülikooli eelarve kaudu, võib aasta algupoolel tekkida majandamisega raskusi. Probleem on selles, et seni on ülikooli eelarve vastu võetud küllalt hilja, mõne aasta eest toimus see lausa teisel poolaastal. See tähendab, et kuni eelarve kinnitamiseni on finantside kasutamine igal juhul raskendatud. Õnneks on ka Tehnikaülikooli administratsioon ja nõukogu muutunud selles osas aasta-aastalt kiiremaks. Olukord lihtsustuks olulisel määral, kui haridusministeerium näeks Tehnikaülikoolile riigitoetuse ülekandmisel ette, milline osa sellest kuulub igale asutusele eraldi. See leevendaks kindlasti ka kartusi, et Tehnikaülikooli nõukogu võiks olla kuidagi erapoolik ning hakata meie tegevust eelarve kaudu piirama. Vastavate taotlustega on pöördunud ministeeriumi poole kõik ühinevad instituudid ning loodame, et leitakse rahuldav lahendus ning meile antakse ka teatud garantiid.

Selline on lühidalt Küberneetika Instituudi ja Tehnikaülikooli ühinemise hetkeseis. Protsess võtab tõenäoliselt aega vähemalt ühe kuu, aga poleks ka ime, kui tegeliku liitumiseni jõuame alles järgmisel aastal.

Igatahes olen veendunud, et instituut peaks oma senist missiooni jätkama ning looma tingimused teadurite edukaks loometööks. Just teadustulemused ning edukus määravad kokkuvõttes selle, kas me uutes oludes suudame püsima jääda ning edasi areneda ja kas suudame täita eesti teaduses seda rolli, mida ootavad meilt ülikool ja eesti rahvas.

Küberneetika Instituudi ühinemine Tehnikaülikooliga ei peaks mingil juhul olema müüri ehitamine meie ja aktsiaseltsi koondunud kolleegide vahele. Praegu asetleidev organisatsioonidevaheline kaugenemine on vahest käesoleval etapil loomulik. Tarvis on kuidagi piiritleda üksteise rollid ühises uurimis- ning arendustöös, samuti maja haldamisel. See vähendab üleminekuajaga paratamatult kaasnevaid inimestevahelisi pingeid olmpinnal. Olen veendunud, et pärast teatud rollijaotuste selginemist on meil hoopis tugevam jalgealne koostöö organiseerimiseks. Meie suhted Küberneetika AS-iga väärivad omaette analüüsi, mille juurde on kindlasti huvitav tagasi tulla mõne aja pärast.

Tahaks, et Tallinna Tehnikaülikooli juurde tekiks läänelikku tüüpi ülikoolilinnak, mis on ümbruskonna kultuurikeskuseks ning kuhu õppehoonete ja uurimislaborite-keskuste kõrval kuuluvad ka teadusmahukad tootmis-arendusettevõtted. Küberneetika Instituut ja Küberneetika AS peaksid püüdlema selle poole, et koos moodustada ülikooliga seotud teadus- ning arenduskeskus, mis ühendab endas nii fundamentaaluuringuteks vajaliku ajupotentsiaali kui ka võimalused ja tingimused infotehnoloogiliseks arendustööks koos edukamate Eesti firmade ning riiklike institutsioonidega. Eeldused selleks on meil igati head, vajame eeskätt head tahet ning pealehakkamist.

Tervitan Küberneetika Instituudi 37. aastapäeva puhul kõiki kolleege nii instituudis kui ka aktsiaseltsis ja soovin optimismi tegutsemiseks.

Jaan Penjam

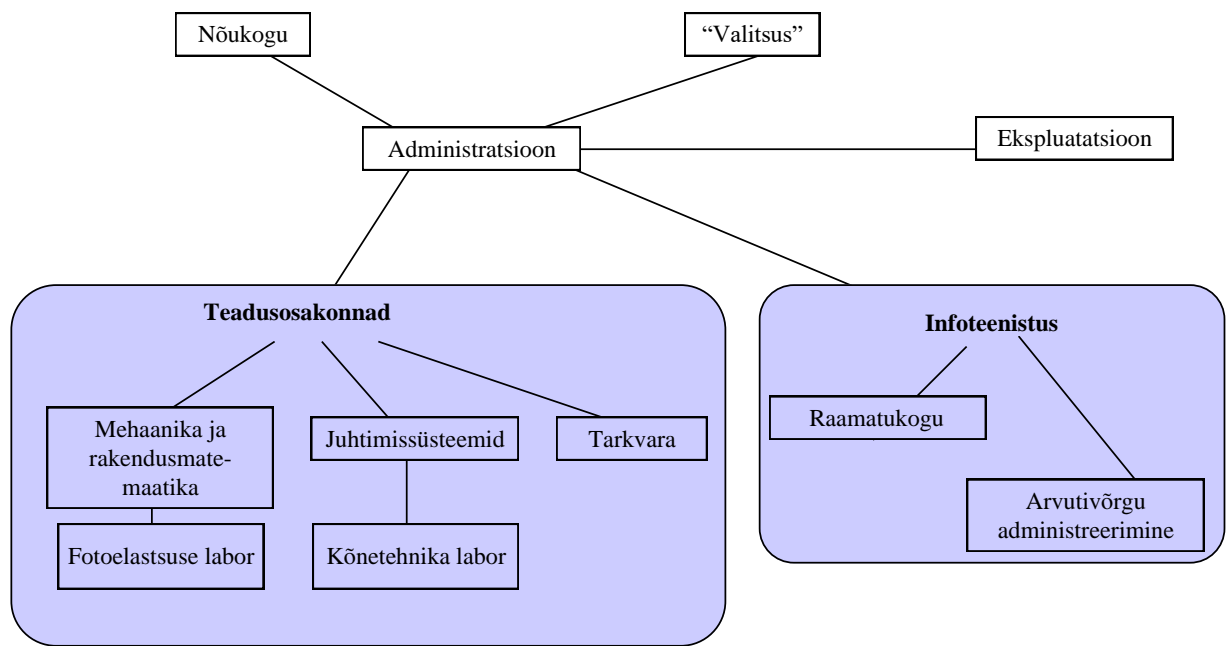
INSTITUUDI STRUKTUUR

Seoses Küberneetika Instituudi reorganiseerimisega muutus instituudi struktuur. Eelkõige on nüüd meie koosseisus kolm osakonda vähem. Ümberkorraldusi oli aga tarvis teha ka administratsioonis. Mingil määral sarnaneb praegune olukord instituudi juhtkonnas Eesti taasiseseisvuse algusajaga,

kus värsked kogemusteta riigiisad pidid praktiliselt tühjale kohale looma uued riigivalitsemise organid. Seoses toimunud ümberkorraldustega lahkusid instituudist mitmed võtmeisikud, Ülo Jaaksoo meeskonnast jätkasid vaid teadussekretär Mati Kutser ja majandusjuhataja Anne Tavast. Seepärast tuleb leida uusi töötajaid ning teatud juhtudel inimesi ka ümber paigutada ning muuta nende tööülesandeid.

Järgnevatel joonistel on skemaatiliselt esitatud praegune nägemus instituudi struktuurist. Räägitakse, et omal ajal otsis direktor Hillar Aben mitu aastat instituudi juhtimise optimaalset süsteemi. Pole loota, et ka siinkohal esitatu jääb täpselt selliseks nagu kujutatud. Kuna teadusosakondade töökorraldus ja struktuur jäävad suures osas muutumatuks, pole neid ka detailsemalt välja joonistatud.

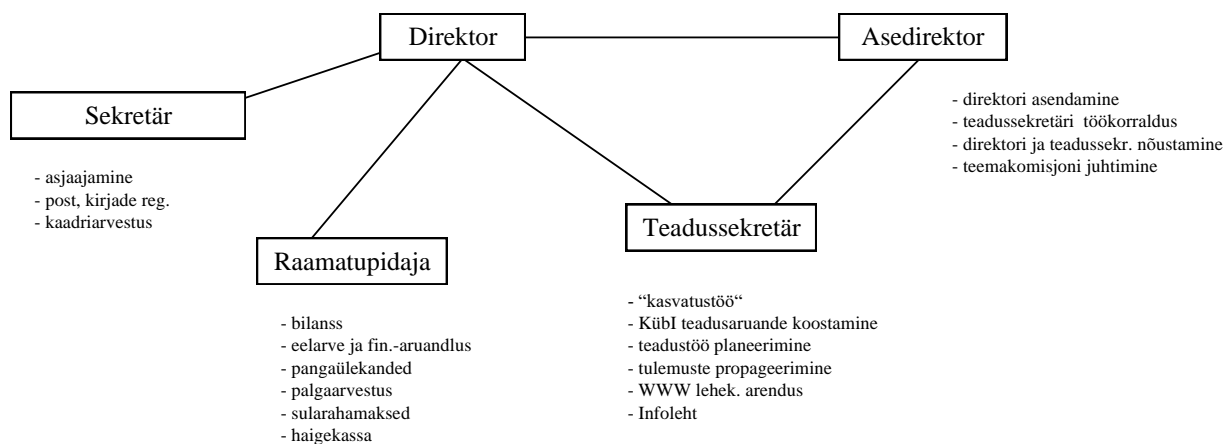
Küberneetika Instituut

Kindlasti tekib lugejas küsimus, mis on “valitsus”. Selle all on mõeldud otsustuskogu, kuhu kuuluvad direktor, asedirektor, teadussekretär, osakondade ja laborite juhatajad ning majandusjuhataja. Piltlikult öeldes, kui instituudi nõukogu tegeleb teadustöö juhtimise strateegiliste küsimustega, siis “valitsus” määrab taktika. Eesmärgiks on kaasata osakonnajuhatajaid senisest enam instituudi juhtimisse ning tõhustada info edastamist administratsiooni ning osakondade vahel.

Administratsiooni kujutaval skeemil on toodud ka teatud tööülesannete loetelud, mida üks või teine administratsiooni liige peaks tegema. Need loetelud pole täielikud ega sõnastuselt täpsed, pigem tuleks neid võtta kui näidet, milliste ülesannete täitmist võiks oodata ühelt või teiselt inimeselt. Praegu pole administratsioon ka täies koosseisus komplekteeritud, täpsed tööülesanded selguvad ju alles konkreetse inimesega töölepingut sõlmides. Skeemilt puuduvad targu ka direktori kohustused. Loodetavalt kujutab igaüks üsna täpselt ette, mida instituudi direktor peaks tegema, pealegi on tema kohustused üsna detailselt kirjas instituudi põhikirjas.

Administratsioon

Ekspluatatsioon

Majandusjuhataja

- Töömees (puusepp, torumees)
- Elektrik-automaatik
- Tuletõrjesignal. insener
- Koristajad

Ülesanded:

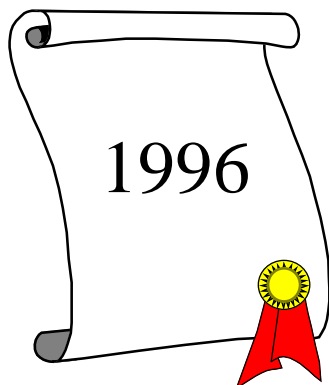
- Hoone, ümbruse ja kommunikatsioonide hooldus, remont ja ehitus
- Ruumide üürimine

1996.A. PARIMAD ARTIKLID

9.septembril oli koos Instituudi 1996.a. parimat publikatsiooni valiv komisjon koosseisus Ülle Kotta (esimees), Jüri Engelbrecht, Ahto Kalja, Jüri Lippus, Mati Kutser.

Komisjoni ees seisis traditsiooniline ülesanne valida eelmise aasta parimad publikatsioonid. Tuleb tunnustada, et 1996.aastal oli rohkem kui kolmandik kogu publikatsioonidest avaldatud soliidsetes rahvusvahelistes teadusajakirjades ning valiku tegemine kujunes küllaltki raskeks. Lõpuks jõuti siiski üsna üksmeelsele seisukohale ja otsustati sel aastal ära märkida 3 paremat artiklit. Need oleksid:

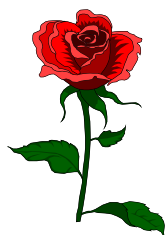

- Jaan JANNO artikkel “*Global Existence for a Hyperbolic Integro-differential Inverse Problem*”, mis ilmus ajakirjas Forum Mathematicum (1996, vol. 8, 303-317).
- Raimo von HERTZENi ja Olav KONGASE ettekanne “*Nonlinear Dynamics of Cardiac Action Potential Oscillations*”, mis ilmus konverentsi toimetistes EUROMECH - 2nd European Nonlinear Oscillation Conference (Prague, September 9-13, 1996, 23-32) ja oli tellitud avaplenaarettekanne.
- Jozef HOOMANI ja Jüri VAINU artikkel “*Integrating Methods for the Design of Real-Time Systems*”, mis ilmus ajakirjas Journal of Systems Architecture (1996, vol.42, 489-502)

Tänapäeval, kus meil tuleb leida erinevaid võimalusi teadustöö rahastamiseks ja sponsorite leidmiseks, omab järjest olulisemat rolli teaduse tulemuste populariseerimine. Teadagi ei ole oma tulemuste selgitamine üldarusaadavas vormis lihtne, kuid ometi on see vajalik. Seetõttu arutati komisjonis küsimust ka selliste publikatsioonide esiletõstmisest, mis täidavad seda eesmärki.

Mati Kutser

ÕNNITLEME ! MATI LITTOVER - 50

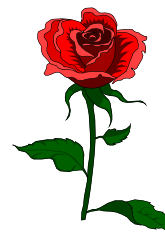
31. juulil sai viiekümne aastaseks juhtimissüsteemide osakonna kauaaegne töötaja Mati Littover. Mati Littover asus tööle instituudi operatsioonianalüüsi sektorisse 1968. aastal, olles veel TPI üliõpilane.

Peale TPI lõpetamist 1970.aastal automaatika ja telemehaanika erialal sai temast automaatika sektori vaneminsener. Kahjuks katkestasid 2 aastat okupatsiooniarmees viibimist tema edasiõpingud ja teadustöö. Naastes 1973. aastal, liitus ta protsessijuhtimise töörühmaga ning jätkas teadusuuringuid, mille sisuks oli mitmemõõtmeliste juhtimissüsteemide identifitseerimine ning selle rakenduslikud probleemid. 1975. aastal jätkas ta õpinguid Ü.Jaaksoo juhendamisel Küberneetika Instituudi juures olevas päevases aspirantuuris, mille lõpetamise järel 1978.aastal alustas ta tööd juhtimissüsteemide osakonna nooremteadurina. Tema teemaks sai Kirchoffi võrgud ning kombinatoorne optimeerimine, mille tulemuste alusel on väljatöötatud meetodika mõõtmiste planeerimiseks tehnoloogilistel võrkudel. Samas osales ta ka tehnoloogiliste protsesside juhtimissüsteemi "Medius" projekteerimises ja selle karbamiiditootmise juurutamisel, mis pälvis tollase Eesti NSV riikliku preemia. Alates 1986. aastast on Mati Littover teaduri ametikohal. Tema viimase aja uurimistöö puudutab põhiliselt modelleerimismeetodite rakendusi raalintegreeritud tootmissüsteemides .

Mati Littover on juhtimissüsteemide osakonna pikaajaliste traditsioonide hoidja. Oma vaheda ja pisut iroonilise huumoriga annab ta sageli tabavaid hinnanguid ümberringi toimuvale. Teda ei kõiguta hetke meeleolud ega moed ei instituudi seinte vahel ega ka väljaspool seda. Ta on oma kolleegidele sageli heaks nõuandjaks ning abivalmis kaaslaseks.

ÕNNITLEME! ANATOLI STULOV - 50

12. augustil ületas viiekümnenda aasta piiri mehaanika ja rakendusmatemaatika osakonna vanemteadur Anatoli Stulov. Oma teadurikarjääri alustas Anatoli Stulov 1971.aastal instituudi aspirandina. Moskva Tehnilise Füüsika Instituudis saadud ettevalmistus lubas tal kiiresti lülituda instituudi mehaanikute uurimistöösse. 1979. aastal kaitses ta edukalt füüsika-matemaatikateaduste kandidaadi väitekirja ja alates 1980. aastast töötab vanemteadurina.

Deformatsioonilainete leviku uurimine mäluaga keskkonnas pakkus pikka aega teaduslikku huvi Anatoli Stulovile ja ta on publitseerinud rea artikleid selles valdkonnas. Probleemaatika muutumine viimastel aastatel on andnud ka Anatoli Stulovi uuringutele teisi suundi. Koostöös Tallinna Klaverivabrikuga on uuritud klaveri löögimehhanismi dünaamikat ja klaveri akustikat. Nende uuringute tulemused on leidnud kajastamist mitmetes rahvusvaheliselt tunnustatud akustikaajakirjades. Eesti uute klaverite loomisel on ka Anatoli Stulovil oma osake.

Soovime Anatoli Stulovile palju õnne ja uusi huvitavaid tulemusi teaduses ning edu nende rakendamisel.

Nagu on saanud tavaks, avaldatakse Teadusnõukogu septembrikuu istungil tunnustust kauaaegsetele instituudi töötajatele.

Kuldmärgi 35 aasta töötamise eest Küberneetika Instituudis on välja teeninud

ANNE TAVAST,

hõbemärgi 25 aasta töötamise puhul

TIIT RIISMAA.

10 aastat on Küberneetika Instituudis töötanud

JAAN JANNO

JÜRI LIPPUS

KALJU MALLEUS

ILDA TIMMERMANN

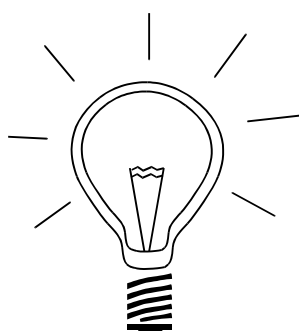
VIRVE UUK

KROONIKAT

Tööle tuli vanemsekretär KRISTA LAASBERG - sünd.1954, abielus, peres poeg ja tütar. haridus kõrgem, lõpetanud Tartu Ülikooli vene filoloogina. Tuli meile Tallinna Reaalkoolist.

Alates 1. septembrist täidab tarkvaraosakonna juhataja kohuseid senine tarkvaraosakonna juhtivteadur AHTO KALJA, kes samast ajast siirdus põhikohaga tööle professoriks ning süsteemitarkvara õppetooli juhatajaks TTÜ arvutitehnika instituudis.

Alates 1. septembrist siirdus TTÜ teoreetilise majandusteaduse ja -metodoloogia instituudi majandusmatemaatika õppetooli juhatajaks ja professoriks senine mehaanika ja rakendusmatemaatika osakonna vanemteadur RIHO LEPP.

**9TH NORDIC WORKSHOP
ON PROGRAMMING THEORY**

Tallinn, Estonia, 15-17 October 1997

<http://jus.ioc.ee/jus/nwpt97/>

The objective of the workshop is to bring together researchers from the Nordic and Baltic countries interested in programming theory, in order to improve mutual contacts and cooperation. Typical topics of the workshop include (but are not limited to):

- Semantics of programs
- Programming logics
- Program verification
- Formal specification of programs
- Program synthesis
- Program transformation and program refinement
- Modeling of concurrency
- Real-Time and hybrid systems
- Programming methods
- Tools for program construction and verification

INVITED SPEAKERS

Martin WIRSING

<http://www.pst.informatik.uni-muenchen.de/personen/wirsing/wirsing-e.html>

Jozef HOOMAN

<http://www.win.tue.nl/win/cs/tt/hooman/JH.html>

Reinhard WILHELM

<http://www.cs.uni-sb.de/RW/users/wilhelm/wilhelm.html>

Enn TYUGU

<http://www.it.kth.se/~tyugu>

WORKSHOP PLACE

The workshop is organized by the Institute of Cybernetics and will be starting Wednesday morning, October 15th, 1997, and ending mid-afternoon, Friday, October 17th, 1997.

The meetings will be at the Institute of Cybernetics, Akadeemia tee 21, Tallinn.

PARTICIPATION

More information and registration form is available on the Web under <http://jus.ioc.ee/jus/nwpt97/>

NB! Attendance at the workshop is limited to 70 participants: register early to ensure a place! Registrations will be accepted on a first -come-first-served basis.

MORE INFORMATION

Email: nwpt@jus.ioc.ee

Fax: +372 6 397 042

Mail: NWPT'97
Institute of Cybernetics
Akadeemia tee 21
EE0026 Tallinn
ESTONIA

KÜBERNEETIKA INSTITUUDI ADMINISTRATSIOON

Küberneetika Instituudi administratsioon töötab esialgu koosseisus:

Amet	Nimi	Tuba	Telefon	E-mail
direktori kt.	JAAN PENJAM	B 436	525 728 525 435	jaan@cs.ioc.ee
sekretär	KRISTA LAASBERG	B 409	525 444	krista@cs.ioc.ee
teadusdirektori kt.	ÜLLE KOTTA	C 425	6 397 960	kotta@ioc.ee
teadussekretär	MATI KUTSER	B 227	525 630	mati@ioc.ee
majandusjuhataja	ANNE TAVAST	B 226	526 417	anne@cs.ioc.ee

Kõik ettepanekud, kommentaarid ja kaastööd KÜBERNEETIKA INSTITUUDI INFOLEHELE on teretulnud e-maili aadressil infoleht@cs.ioc.ee.